

Hudební večery v Kladně

Koncert 04.06.2023 • účinkující a skladatelé

Kladenský symfonický orchestr

Kladenský symfonický orchestr, člen České asociace neprofesionálních komorních a symfonických těles, člen evropské a světové federace orchestrů, vstupuje v r. 2023 do své 121. koncertní sezóny. Vedení orchestru skvělými dirigenty (Hynek Kubát, žák Antonína Dvořáka, Vašatovci, Jan Snítíl, Vítězslav Podrazil, Jiří Mikula, Martin Klepetko, Adolf Melichar, Zbyněk Müller, Vlastimil Mareš, Karel Procházka, Jan Míchal) je společným znakem jeho historie i současnosti. V současné době jsou stálými dirigenty orchestru Karel Procházka, od r. 1989 člen orchestru a od r. 2007 jeden z jeho dirigentů, s jehož pěveckým sborem Chorus Carolinus Kladno orchestr často spolupracuje,

v r. 2022 v červnu při provedení zejména Procházkoví Symfonie in C Královské s podtitulem Ke 100. výročí založení monarchie, a v dubnu při provedení Dvořákova Stabat Mater v Kladně a v Praze; Vlastimil Mareš, který se s orchestrem setkal poprvé v r. 1996 a spolupracuje s ním od r. 1998; od podzimu 2021 Jan Míchal, který dirigování studoval na Hudební fakultě Akademie múzických umění v Praze. S orchestrem vystupovali jako sólisté vedle vlastních členů, k nimž patří zejména violoncellista Miroslav Domanja, i osobnosti velkého hudebního světa (František Ondříček, Jaroslav Kocián, Ema Destinová, Václav Snítíl, Jaroslav Svěcený, Ivan Ženatý, Jiří Panocha, Pavel Zejfart, Daniel Veis, Jiří Hubička, Miloš Bok, Václav Hudeček, Jiří Bárta, Kazuko Nagatomi ...), také mladí talentovaní umělci, k nimž patří zpěvák Josef Kovačič (bas) a klavíristka Marie Šumníková. Dramaturgie orchestru vychází z české tvorby, zastoupené především obdobím klasicismu a novoromantismu. Nejhranější jsou díla Antonína Dvořáka, prováděny jsou i skladby Smetany, Mendelssohna, Brahmsa, Čajkovského, Griega, Musorgského, Skrjabin, Prokofjeva, Suka a dalších skladatelů. Orchester stál u zrodu projektu Antonín Dvořák a náš kraj, účinkoval na zámku v Třešti (Mezinárodní vědecká konference), vystupoval na Národních festivalech v Písku a ve Slaném. Zahraniční kontakty navázal v r. 1988, kdy přijal pozvání na Orchestrální seminář v Bad Alexandersbadu, který vyvrcholil koncertem v Selbu, na kterém byla provedena rovněž Dvořákova Symfonie č. 8 G dur Anglická. V dalším roce přišlo pozvání z Mnichova na Mezinárodní festival neprofesionálních orchestrů. V r. 1990 začala spolupráce a výměnné koncerty s Wandsbeker Sinfonieorchester z německého Hamburku, která trvá doposud, když první setkání muzikantů z obou orchestrů proběhlo na Orchestrálním semináři v Bad Alexandersbadu v r. 1988. Orchester hrál ve Francii (1992) a kontakty navázal (2000–2002) s Wansworth Symphony Orchestra z Velké Británie. V Kladně r. 2002 provedl Kladenský symfonický orchestr při příležitosti svého stoletého jubilea pod taktovkou dirigentů, kteří s orchestrem spolupracovali, a za spoluúčasti muzikantů ze spřátelených zahraničních hudebních těles, cyklus symfonických básní Má vlast Bedřicha Smetany. V r. 2007 byl orchestr zastoupen při provedení Dvořákova oratoria Stabat Mater v mezinárodně obsazeném orchestru v rámci Národního festivalu neprofesionálních komorních a symfonických těles na koncertech v České republice a v Německu (Teplice, Freital, Ústí nad Labem, Drážďany), v r. 2008 byl zastoupen v obdobném mezinárodním projektu, tentokrát při provedení Symfonie č. 1 c moll Johannese Brahmsa a Slovanského tance č. 1 C dur Antonína Dvořáka (Ústí nad Labem, Teplice, Drážďany). V r. 2010 to byl mezinárodní projekt Dvořák 2010 a koncerty v Ústí nad Labem a v Drážďanech, na nichž zazněla Symfonie č. 9 e moll Z Nového světa Antonína Dvořáka a Symfonie D dur Lovecká Karla Stamice. V lednu 2011 přišlo pozvání do Hamburku; Kladenský symfonický orchestr byl zastoupen při provedení dvou koncertů s Wandsbeker Sinfonie orchester a Ensemble Felix Kopenhagen z Kodaně v Dánsku. V r. 2015 byla obnovena spolupráce s Jeanem Dubois, která započala před mnoha lety, francouzským skladatelem, zpěvákem, klavíristou a kytaristou, při provedení jeho skladeb za doprovodu Kladenského symfonického orchestru. V r. 2018 v rámci projektu Má vlast 1918–2018 opět zazněla Smetanova Má vlast v provedení Kladenského symfonického orchestru za spoluúčasti hostů ze spřátelených orchestrů z Německa a Velké Británie.

Jan Míchal • * 1997 • dirigent

Jan Míchal dirigování studoval na Hudební fakultě Akademie múzických umění v Praze. Od dětství, které strávil na jižní Moravě, je obklopen hudbou mnoha směrů. Klasická hudba s liturgickou kantorskou praxí přispěla s přilnutím k hudbě folklórní k jeho širokému hudebnímu záběru. V současné době ho fascinace gregoriánským chorálem vede k poznávání interpretace staré hudby. Vedle dirigování se věnuje hře na klavír, varhany, korepetici a zpěvu. S Kladenským symfonickým orchestrem spolupracuje od září r. 2021.

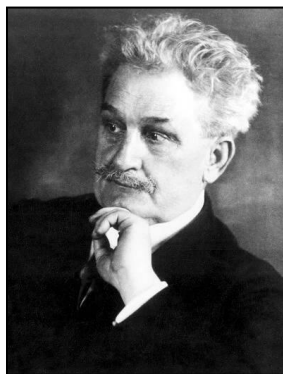
Anna Dolečková • * 1998 • sólistka klarinet

S hudbou začala už jako malé dítě, když ve školce chodila na hodiny zobcové flétničky. Ta jí nakonec zůstala až do nějakých dvanácti let. Pak nastala doba, kdy se musela rozhodnout pro další nástroj. Klarinet si nakonec vybrala z docela prostých důvodů. Líbilo se jí, jak vypadá a zároveň jak složitě působí a odjakživa měla ráda výzvy. Ale nezamilovala se do hudby a do tohoto nástroje hned. To se ale okolo patnáctého roku jejího života změnilo a v maturitním ročníku se rozhodla, že se budu hudbě věnovat profesionálně. Nastoupila na pražskou konzervatoř a ostravskou univerzitu zároveň. Bylo to časově náročné, ale tři roky to vydržela. Po dosažení bakalářského titulu už pokračuje pouze na ostravské univerzitě, aktuálně v prvním ročníku magisterského studia. Velice si váží svých profesorů, kteří ji za život učili. Jsou vynikající hudebníci, a navíc i úžasní lidé. Ačkoliv není z hudební rodiny, její babička byla vždy velký milovník hudby, a i když se jí kolikrát nechtělo cvičit, byla to právě ona, kdo v ní lásku k hudbě probudil a kdo ji naučil disciplíně a pravidelnému cvičení. Hudba pro ni znamená hlavně předat tu lásku a krásu, kterou pro ni hudba představuje a co v ní vzbuzuje. Podle ní je na hudbě krásné, že lidé přijdou na koncert v různém rozpoložení, ale když se to hudebníkům povede, ke konci večera všichni odcházejí s úsměvem na tváři. A za to veškeré ty roky dřiny stojí.

Leoš Janáček

• 03.07.1854 Hukvaldy – 12.08.1928 Moravská Ostrava • skladatel

Leoš Janáček se narodil v obci Hukvaldy na severovýchodní Moravě. Lásku k hudbě zdědil po rodičích. Otec se přísně staral o jeho hudební vzdělání, a tak už jako malý chlapec dokázal hrát klavírní sonáty. V r. 1865 ho otec poslal do výběrové chlapecké hudební školy v brněnském klášteře. Zde se musel mladý Janáček potýkat s krutou klášterní disciplínou, znásobenou navíc tím, že se jednalo o německou školu. Poté vystudoval varhanickou školu v Praze, kde se setkal také s Bedřichem Smetanou a Antonínem Dvořákem. Dalšího hudebního vzdělání se mu dostalo v Lipsku a ve Vídni. Posléze se vrátil zpět do Brna, kde se zúčastnil národně-osvobozeneckých aktivit. V r. 1881 založil varhanickou školu a stal se jejím prvním ředitelem. Působil jako dirigent a zahájil též svoji kariéru skladatele. Po vzniku Československa působil spolu s Vilémem Kurzem jako profesor brněnské pobočky mistrovské školy Pražské konzervatoře a v r. 1919 založil Konzervatoř Brno. Na počátku své skladatelské dráhy byl inspirován moravskou lidovou písní, užíval jejích nápěvů, studoval rytmiku

a inovaci řeči, které posléze originálně převáděl do své hudby. Studoval též ruskou lidovou hudbu. Jedním z neznámějších děl skladatele je opera Její pastorkyňa. Zde jako vůbec první skladatel vytvořil Janáček operu nezveršovanou, ale psanou v próze. Tato opera byla přijata v r. 1904 s velkým úspěchem v Brně, ne však v Praze, kde byla Národním divadlem odmítnuta. K pražské premiéře došlo až v r. 1916. Poslední období skladatelova života přineslo neoriginálnější, nejvzrálější a světově proslulá díla orchestrální, především Sinfoniettu, symfonickou báseň Taras Bulba a Glagolskou mši. Tato mše psaná ve staroslovenštině se stala jednou z nejsvébytnějších skladeb světové hudby vůbec. Osobní život Janáčka však nebyl úplně šťastný. Manželství s jeho šestnáctiletou žákyní Zdeňkou Schulzovou se rozpadlo. Obě děti, které se jim narodily, brzy zemřely. Syn Vladimír již ve dvou a půl letech a dcera Olga, když jí bylo 21 let. Leoš Janáček zemřel náhle v ostravské nemocnici v r. 1928 na zápal plic, jemuž předcházelo nachlazení při prázdninovém pobytu v Hukvaldech.

Adagio • Toto krátké orchestrální dílo, v seznamu děl Leoše Janáčka zařazeno pod číslem JW VI/5, vzniklo v roce 1890. Toto jediné skladatelovo dílo složené v tónině d moll, reagovalo na smrt Janáčkova syna. Skladba měla snad sloužit jako předehra k operě Šárka.

František Kramář • 27.11.1759 Kamenice – 08.01.1831 Vídeň • skladatel

V matrice zapsán s příjmením Kramarz, jeho rodiče i strýc již používali poněkud tvar Krommer. V rodině nebyla nouze o hudební talent a mladý František nastoupil do učení u strýce, učitele hudby a ředitele kůru v Tuřanech u Brna. Kolem r. 1785 odešel do Vídně. Další cesta ke slávě se odvíjela v rámci tehdejší říše, ale dnes jeho stopy hledáme v zahraničí. Po krátké praxi ve Vídni následovalo Uhersko, kde působil v kapele hraběte Styruma v Szimonthurnu, následovala Pécs, kde byl ředitelem kůru, pak působil jako kapelník plukovní hudby hraběte Grassalkoviče. Po rozpuštění kapely se věnoval především skládání. Jako znamenitý komponista se věnoval zvláště skladbám pro dechové soubory, pro klarinet, hoboj a orchestr, známá je partitura pro dva klarinety, dva lesní rohy a dva fagoty. Ve své skladatelské činnosti navazoval na Mozarta a Beethovena, byla pro něj typická bohatá melodičnost, využívající i českých lidových prvků. Stal se předchůdcem stylu raného biedermayeru. Ucházel se o místo houslisty ve dvorní kapele, tam se jeho kariéra začala obracet vzhůru.

R. 1815 byl jmenován po smrti krajana Leopolda Koželuha dvorním skladatelem a kapelníkem dvorní komorní hudby. Kramář byl poslední, komu císař František I. tento titul udělil. Ve funkci císařského kapelníka a skladatele se vydal na cestu po Evropě a koncertoval v Itálii i Francii. Jeho obliba byla tak velká, že mu byla udělena řada titulů a členství v akademiích. Po celý život až do pozdního věku udržoval styk s domovem. Naposledy navštívil rodný kraj v r. 1829 jako sedmdesátiletý, v tu dobu měl na podzim strávit několik dní v Třebíči.

Koncert Es-dur pro klarinet a orchestr (Klarinetový koncert) • Starý tisk je zachován v několika českých archívech, v Praze v Universitní knihovně. První provedení s klavírním doprovodem v současné době se uskutečnilo na recitálu v Malém sále Domu umělců 06.12.1948 a následně 09.12.1948 na interním a veřejném koncertě konzervatoře; první provedení s orchestrem v současné době se Symfonickým orchestrem s dirigentem Václavem Smetáčkem se konalo ve Velkém sále Domu umělců na absolventském koncertě Pražské konzervatoře 27.06.1949. Toto dílo u nás patří k nejhranějším klarinetovým koncertům, často bývá prováděno i v zahraničí. Kompozičně i nástrojově patří k nejlepším českým klasickým koncertům pro klarinet.

Franz Schubert • 31.01.1797 Vídeň – 19.11.1828 Vídeň • skladatel

Tragicky krátký život Schuberta, jednoho z největších melodiků v hudební historii, je v neustálém kontrastu s optimismem jeho díla. Narodil se do hudební rodiny a záhy prokázal značné nadání ve hře na housle a klavír. V deseti letech začal studovat harmonii, o rok později se stal sborníkem vídeňské dvorní kapely, kde ho kompozici učil Saliery, rovněž učitel Beethovenův. V 17 letech byl zcela hotovým skladatelem, jehož rozměrný odkaz svědčí o ohromující kompoziční pohotovosti spojené s neuvěřitelnou hudební představivostí. Obrovská hudební invence mu umožnila vytvořit velké množství skladeb často velmi odlišného charakteru. Salieri jej prohlásil za génia, jenž dokáže komponovat v jakékoliv formě. Proti písňové součásti jeho odkazu (600 písní z něj činí nejen jednoho z nejvýznamnějších písňových skladatelů vůbec, nýbrž i tvůrce romantické písně jako hudební formy) stojí řada jeho symfonií. 7 symfonií dokončil, 6 dalších zanechal většinou jen v náčrtku, jedna z nich, ta neslavnější, má přídomek Nedokončená. Symfonie psal

od dětství, nejprve pro domácí orchestr, který se scházel v početné rodině Schubertových, později jen v neurčité naději na jejich příležitostné provedení. Po r. 1825 se díky vydávání svých skladeb stal v rakouské metropoli známým skladatelem, dokonce i umírající Beethoven si s ním vyžádal schůzku. Řada jeho písní a sólových skladeb byla poprvé provedena samotným autorem na večerních zábavách pořádaných jeho ušlechtilými a vlivnými přáteli. Jediný veřejný koncert uspořádal r. 1828. Na konci téhož roku se jeho zdraví rapidně zhoršilo a zemřel ve věku 31 let. Jeho majetek byl vyčíslen šedesáti třemi zlatými, zatímco dluhy čítaly téměř tisíc zlatých. Epitaf na jeho náhrobním kameni říká: Hudební umění zde pohřbilo nesmírné bohatství, ale ještě mnohem větší naděje. Tady leží Franz Schubert. Podle svého přání byl pohřben nedaleko svého celoživotního vzoru Beethovena na hřbitově na vídeňském předměstí Währing. Koncem devatenáctého století byly hroby obou hudebních géníů přeneseny na vídeňský Ústřední hřbitov.

Symfonie č. 8 h moll Nedokončená • Symfonie, kterou dnes známe převážně pod názvem Nedokončená, není jediným nedokončeným Schubertovým dílem. Existuje několik projektů, které odložil, aby se k nim vrátil buď později, až přijde čas vhodného nápadu nebo aby je nechal být, protože se ocitly ve slepé uličce. Nedokončená k takovým dílům patří, nebyl to ale Schubertovi vyhrazený čas, který by mu neumožnil dílo dokončit. Podle data na titulním listě partitury na něm pracoval v r. 1822, kdy zkomponoval dvě věty, třetí jen načrtl. Zdá se, že práce na třetí větě ho zavedla do slepé uličky. Nehodila se k předchozím a Schubert se ocitl v tvůrčí krizi. Síla už hotové práce potřebovala finále a finále nápad. Ten ale v r. 1822 nepřišel a skladatel se už k práci na symfonii nevrátil. Schubertovo slavné dvouvěté symfonické torzo bylo nalezeno ve skladatelově pozůstalosti až bezmála čtyři dekády po jeho smrti a navzdory své nedokončenosti zahalené tajemstvím je dílem kompaktním, přinášejícím přesvědčivé hudební sdělení.